

ГОД. XXIII.

ПОЗОРИШТЕ

БРОЈ 6.

УРЕЂУЈЕ А. ХАПИЋ.

Извази за време бављења позоришне дружине у Н. Саду свака о дану сваке представе, иначе сваког месеца по је
дан пут на по табака. — Стои за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. —

МАНДРОВИЋЕВ ОПРОШТАЈ СА ПОЗОРНИЦОМ.

Дични и угледни старешина хрватског народног позоришта, Адам Мандровић, ступио је на позорницу последњи пут 11. маја о. г. као „Лудвик XI.“

Шта је, и ко је био Адам Мандровић нашој глумачкој уметности за четрдесет година свога савесног и дичног рада, оцењиће на то позвани стручњаци.

Живот његов, живот је и хрватског позоришта готово од првога почетка наше позоришне уметности.

Од двадесете године своје делио је Мандровић готово непрекидно све наде, све трзавице и свако славље нашег позоришног живота.

Уз све слављенике хрватског и српског позоришта био је Мандровић за цело то време међу првима, ако не увек и први.

Фрајденрајх, Племенчић, Бан, Ружић, Јовановић, Цветић и Сајевић — сви су они с њим делили у исто време и радост и жалост глумачког живовања. И свима је био добар друг и искрен саветник.

Готово се не може ни избројати, колико је он створио глумаца у Срба и Хрвата, поучавајући их од поступаонице на позорници све до заокружене уметничке им савршености.

Што је год било наших бољих глумаца за последњих тридесет година, сви могу да захвале своје знање и умење Мандровићу.

Сви се сећају са захвалношћу његове учитељске методе и његових поука.

Мандровић је човек од великог дара и воље, човек дисциплине и рада, па као такав, у четици оснивача хрватског позоришта, могао је брзо доћи до владарске власти, које се данас сам добровољно одрекао, знајући добро, да је оно највећи уметник,

који се на врхунцу свога рада уме одрећи позорику.

Кад погледамо Адама Мандровића и дан данас још свежа и чила, здрава и весела, једва можемо веровати, да је он у служби свога народа провео низ толиких година, које га овлашћују, да тражи жељени и заслужени мир.

Једва можемо веровати, да ће хрватско позориште моћи постојати без њега, без његове потпоре и искуства, без његова савета и ауторитета.

Шта је Мандровић био позоришту, свет нити зна, нити може знати, јер он види само свршене чињенице, готов рад, а понајвише само глумица.

Мандровић био је нешто више: он је био и душа и срце позоришту.

Његов одлазак не ће моћи дugo пре горети хрватско позориште, јер био ко му драго његов наследник: не ће имати његова искуства и његових свеза са најстаријим традицијама наше позорнице.

Адам Мандровић заслужио је својим више него четирдесетгодишњим радом, тешким и напорним радом, да му рекнемо хвала, да м'у пожелimo дуг и сретан одмор, ведру и задовољну старост.

Мандровић је испунио своју дужност као мало ко у нас и за то носи са собом мир и мирну савест и љубав и поштовање целог народа и као уметник и као човек.

11. маја опростио се Мандровић са хрватском позорницом, приказујући последњи пут „Лудвика XI.“ У сјајно осветљеном гледалишту искупио се леп број публике, да се на растанку са својим љубимцем и прваком још једном надиви његовој игри, која ти душу потреса.

И заиста Мандровић је велик у улози „Лудвика XI“.

Публика до суза дирнута, слушала је пажљиво сваку његову реч, па се све једнако питала: Је ли то заиста последњи пут?

Као што је Мандровић био увек чедан и уметник и човек: такав је био и о свом опроштају.

Није хтео да се удара у таламбасе у његову славу и да му се припреме овације, долазиле оне ма с које стране.

За то је и његова последња представа била тако ређи интимна: сакуцили су се око њега само његови пријатељи и поштовачи, који су га дочекали само срдачним клицањем и повлађивањем.

Није ту било оних сјајних овација, којима је био одликован 7. марта 1882. приликом своје 25-годишњице, већ само опроштајно признавање, опроштајна сета и туга што одлази.

Мандровић је у последње време мање излазио на позорницу.

Промотримо ли само неколико његових улога, одмах се истичу и врлине његове уметности.

Његов „Краљ Лир“, „Едип“, „Дерблей“, „Краљ Едип“ и „Лудвик XI.“, карактеришу нам довољно његово глумачко умење.

Класична трагедија била је његово поље.

Ту је он могао свом снагом своје душе и свога ума приказати душевну борбу, изнети јасно карактерне прте једноставним, солидним средствима и до суза дирнути слушаоце и гледаоце.

То је био стил славне епохе класицизма, где се није пазило на реалистички детаљ, него се приказао карактер синтетички, одликујући се једном битном пртлом: красним говором.

Није се ишло толико за истинитошћу, колико за лепотом.

Мандровић, као први представник тог правца, остао је доследан у свом раду.

Увек силен и моћан у свом изразу, увек снажном, карактеристичном деклама-

цијом и промишљеном стилизованим мимиком знао је задобити публику.

Класичан је за то пример његов „Краљ Едип“.

Ал' једном нас је из ненада затекао све.

Глумио је оца Мартина у комаду „Renaissance“.

Са колико красног, здравог хумора приказивао је тог доброчину фратра.

Он, који је знао сву грандиозну трагијку судбине „Краља Лира“ у свој грозоти својој изнети нам пред очи: он је у тој незнатној улози био прави, добри и благи стари учитељ.

Запста у данашњем млађем свету нема довољно схваћања за врлине тог уметничког правца.

Ми смо се одучили од тог правца, слушајући нове звуке, ал' ми ипак не можемо одолети величини те славне епохе.

Приликом приказа „Лудвика XI.“ после другог чина донело је на позорницу шест пажева шест великих ловор-венаци с тробојнициом, поднесених од драмског особља и поштовача Мандровићевих, а седми пажоне је у отвореној кутији красан ловор-венец од сребра: опроштајни и захвални дар интенданта дра Милетића.

Ова импозантна овација без и једне речи, коју је само публика пратила бурним одобравањем, била је значајнија него најкитњастији говор.

Све силе глумачке, које су суделовале у тој представи, управо су се надметале, да потпомогну јубилара у последњој му представи.

После сјајне представе, којом се Нестор наших глумаца оправдио са позорницом, састало се бирано друштво од неких 150 особа на банкету у „Hôtel-y Imperial“-у.

На том банкету били су присутни сви чланови драме и позоришне управе, интендант др. Милетић, неколико књижевника, грађана и новинара.

Кад је Мандровић, у пратњи својих другова и жене му, ушао у дворану, искићену ловор-венцима, што су му предани

на позорници: био је дочекан срдачним ускупицама: „Живио!“

Друштво је поседало за сто, а у зачју му седио је свечар, њему с десне

стране професор др. Фрањо Марковић и Ружићка-Строцијева, а с леве интендант др. Милетић, жена Мандровићева, а остали гости поседали су по вољи.

(Свршиће се.)

И И С Т К Ј И.

КР. СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ У БЕОГРАДУ.

(Народно позориште у Београду). У месецу марту било је 22 представе, од којих је пет дневних, а осталаје вечерње. На дневним представама давани су: два оригинала (Добрала и Миленко и Српске Цвети), један превод с француског (Две сиротице), један с немачкога (Прецциоза) и један с маџарскога прерађен (Сеоска лола). На већерњим представама давани су: два оригинала (Живот за динар и Душан), четири превода с францускога (Човек с гвозденом образином, Трикош и Каколе, За круну, Севиљски берберин), три с немачкога (Фијескова завера, Рат у миру, Палата и лудница), два с џанглишкога (Млетачки трговац и Отело), два с чешкога (Јован Хус и Жишка,) по један превод са рускога (Чикина кућа), маџарскога (Агнеша) и са шпанскога (Дон Алваро, драма у пет чинова, написао Дон Анђело де Саведра војвода од Риваса, превео са шпањолскога Х. С. Давичо, даван први пут 21 марта, игран два пута). — На представама овог месеца пајо је свега 6376,70 дин. Само на дневним представама било је прихода 1880,50 дин. Највише је пајо на „Сеоском лоли“ (568 дин.), затим на „Прецциози“ (417 дин.), а најмање на „Српским Цветима“ (262,50 динара), друге су две подједнаке (318,50 и 314,50 дин.). Од вечерњих представа највише је пајо на „Душану“ (615,50), а за тим на „Дон Алвару“ кад је први пут даван (498,10). Најмање је прихода донела „Палата и Лудница“ (86 дин.) и „За круну“ (94,10 дин.), а од осталих ни на једној није било више од 400 динара. Пада у очи да је, према осталим месецима, овога месеца било врло мало прихода на представама. То се може лако разумети, кад се зна, да је тога месеца давао своје представе и циркус „Хенри“, чији су приходи, без сумње много премашили позоришне приходе. И у другом свету има поред позоришта и других разних забава, али да позоришта буду тако мало похођена — само се у нас може десити.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Ред позоришних представа).

У уторак 19. (31.) маја први пут: „Карлова тетка“. Енглеска комедија у 3 чина, написао Тома Брандон.

У четвртак 21. маја (2. јуна) први пут: „Брбљуша“. Шаљива игра у 3 чина.

У суботу 23. маја (4. јуна) први пут: „Завет“. Драма у 3 чина, написао Симо Матавуљ.

У недељу 24. маја (5. јуна): „Задужбина паре Лазара“. Слика из прошлости српске у 5 чинова, с песмами, написао у стиховима Милорад П. Шапчанин, музика од Д. Јевка.

ПОЗИВ НА ПРЕТИПЛАТУ.

на 18 позоришних представа.

Доласком позоришне дружине у Нови Сад отвара се претплата на 18 позоришних претстава. За купљење претплате умољени су: г.г. А. Хаџић, Ђока М. Поповић, Ђока Т. Мијатовић и Аркадије Марковић.

Ко се жели претплатити, нека изволи ту намеру своју изјавити у књижарници Браће М. Поповића.

Прва представа у претплати биће у суботу 16. (28.) маја о. г.

За ову летњу сезону цене су местима знатно обајене, и то:

- 1.) Ложа у партеру, од представе 4 ф.
- 2.) Ложа у I. спрату, од представе 3 ф. 50 н.
- 3.) Седиште у I. и II. реду 70 н.
- 4.) Седиште од III. до VI. реда 50 н.
- 5.) Седиште од VII. до X. реда 40 н.
- 6.) Седиште на балкону у I. реду 70 н.
- 7.) Седиште на балкону у II. реду 50 н.

У Новом Саду 13. (25.) маја 1898.

Управа
српског народног позоришта.

Издаје управа српског народног позоришта.

СРЕДНО НАРОДНО ПОЗОРЯНИЕ.

3. Представа.

У ДУНЂЕРСКОВОМ ПОЗОРИШТУ.

Ван претплате.

У Новом Саду, у недељу 17. (29.) маја 1898:

ТЬИДО.

Слика из сеоског живота у 5 чинова, с певањем и играњем, написали Ј. Веселиновић и Д. Брзак, музика од Д. Јенка. — Редитељ: Добриновић.

ОСОБЕ:

Маринко	—	Лукић.
Станојло	—	Васиљевић.
Андирија	—	Душановић.
Здравко, син Маринков	—	Поповић.
Максим, син Андиријин	—	Добриновић.
Милић, пријатељ Здравков	—	Марковић.
Богдан, брат Станојлов	—	Бакаловић.
Јован	— — — — —	Тодосић.
Петар	— — — — —	* *
Радослав, кмет	— — — — —	Рајковић.
Иоп	— — — — —	Николић.
Учитељ	— — — — —	Динић.
Павлија, жена Маринкова	—	М. Тодосићка.

Живана, жена Маринковог си- новца	— — — — —	Д. Туцаковићева	
Марица, жена Андријина	—	Д. Николићка.	
Љубица, кћи Станојлова	—	Д. Стефановићка	
Шетра, ћена другарица	— —	Д. Симићева.	
Први	— — — — —	Тодосић.	
Други	момак	— — — — —	Мицић.
Трећи	— — — — —	Бакаловић.	
Прва	— — — — —	Л. Вујчићева.	
Друга	девојка	— — — — —	Ђ. Душановићка.
Трећа	— — — — —	Д. Васиљевићка.	
Четврта	— — — — —	М. Радошевићева	
Срески писар	— — — — —	Павићевић.	

Сељани и сељанке. Догађа се у Мачви. I. чин: на прелу. — II. чин: пред судницом. — III. чин: у кући Маринковој и на ливади. — IV. чин: у воћњаку Станојловом. — V. чин: у кући Маринковој. — Догађа се у садашње време.

У уторак 19. (31.) маја први пут: „Карлова тетка“. Енглеска шала је 3 чина, написао Тома Брандон

Ко од наших поштованих претплатника жељи своју ложу или своја места и за ову представу задржати, нека изволи ту намеру своју изјавити у благајни у позоришту, до 11. саката пре подне и у том случају добијају претплатници своју ложу или своја места по претплатној цени.

УЛАЗНЕ ЦЕНЕ: Ложа у партеру: 4 ф. 50 н. — Ложа у I. спрату: 4 фор. — Седиште у I. и II. реду у паркету: 80 н. — Седиште у III. IV. V. и VI. реду: 60 н. — Седиште у VII. VIII. IX. и X. реду: 50 нов. — Седиште у XI. и XII. реду: 40 н. — Седиште на балкону у I. реду: 80 н. — Седиште на балкову у II. реду: 60 нов. — Седиште на балкону у III. IV. реду: 40 нов. — Седиште на галерији у I. и II. реду: 30 нов. — Стajaње на I. галерији: 30 н. — Стajaње за ћаке у партеру: 20 нов. — Војници до наредника: 20 нов. — Стajaње на II. галерији: 20 н.

Улазнице се могу добити на благајни у позоришту од 9—12 са хата пре подне и од 3—5 после подне, а за тим на позоришној благајни.

Почетак тачно у 8 сахата у вече.